

točnou kúpnu cenou spoluobžalovaným S. dosiahnutou a kúpnu cenou, ktorú E. H. v účte potvrdil, zodpovednosť tohoto obžalovaného spočívala by len v nepravdivom potvrdení mena dodavateľa, táto okolnosť však nebola vraj dôležitá pre niečie právo alebo právny pomer v smysle § 400, odst. 1 tr. z. Táto námietka tu neobstojí. Keď obžalovaný E. H., ktorý na rozdiel od obžalovaného L. H. nebol so štátom v smluvnom pomere o dodávku loja, vystavil účet na dodávku 200 kg loja, potvrdil uzavretie smluvy, ktoré sa vôbec nestalo, lebo tento obžalovaný nikdy loja nedodal ani dodať nemal. Nešlo tu tedy o udanie nepravdivého mena dodavateľa, ale o potvrdenie takej dodávky, ktorá s ním vôbec nebola uskutočnená. Tento nejestvujúci smluvný pomer bol na základe jeho účtu zapísaný do účtovníckych kníh a výkazov väzničnej správy, tedy do kníh verejných, a je nepochybné, že skutočnosť, medzi kým tento dodávkový právny pomer bol, je dôležitá pre tento právny pomer. Odvolací súd tedy právom prijal túto náležitosť skutkovej podstaty trestného činu podľa § 400, odst. 1 tr. z.

Zmätočná sťažnosť s hľadiska § 385, č. 1 a) tr. p. ďalej namieta, že o prečine podľa § 400, odst. 1 tr. z. nemôže byť reč preto, že sa tam vyžaduje, aby pachateľ uviedol v omyl verejného úradníka ku spisaniu verejnej listiny príslušného, tedy aby tento úradník bol bezelstný, čo ale v tomto prípade nebolo. Aj keď sťažovateľ vo všeobecnosti správne vykladá ustanovenie § 400, odst. 1 tr. z., preča v tomto prípade jeho námietka nemôže viesť k výroku, že nebolo tu vôbec trestného činu u obžalovaného H.

Zúmyselné spolupôsobenie tretej osoby k tomu, aby do verejnej knihy bola zapísaná dôležitá nepravdivá okolnosť, je vždy trestným činom, a to alebo ťažším, keď verejný úradník previedol nepravdivý zápis zúmyselne, alebo ľahším, keď verejný úradník pokračoval dobromyseľne. Najmä vedomé a zúmyselné spolupôsobenie tretej osoby v prípade, že by verejný úradník v obore svojej pôsobnosti vo verejnej listine, alebo vo verejnej knihe vedome a zúmyselne potvrdil nepravdivú dôležitú okolnosť, a tým by sa dopustil zločinu podľa § 394 tr. zák., spadalo by pod pojem úcastenstva na takomto zločine v smysle § 69, č. 1 alebo 2 tr. z., tedy bolo by ťažším trestným činom, než prečin podľa § 400, odst. 1 tr. z., pre ktorý bol obžalovaný E. H. odsúdený. Obžalovaný nemôže dovodzovať beztrestnosť svojho činu len preto, že odvolací súd posudzujúc jeho čin, prijal z dvoch možných eventualít tú, ktorá bola pre výrok o kvalifikácii trestného činu priaznivejšia pre obžalovaného. Dôvod zmätočnosti podľa § 385, č. 1 a) tr. p. sa tu tedy nevyskytuje.

Čís. 5452.

I spolky nepolitické, podléhající předpisům spolkového zákona, jichž stanovy byly příslušným úřadem schváleny, jsou korporacemi zákonně uznanými a požívají ochrany cti podle § 5, odst. 1, čís. 3 zákona čís. 108/1933 Sb. z. a n.

Právo k žalobě vykonávají za spolky osoby, které jsou povolány zastupovati je ve sporech před soudem civilním.

Lhůta k podání žádosti za stíhání se počíná v takových případech teprve dnem, kdy oprávněná osoba a je-li takových osob několik, kdy první z nich se dověděla o trestném činu a o osobě vinníkově.

(Rozh. ze dne 4. prosince 1935, Zm IV 412/35.)

Nejvyšší soud v trestní věci proti A. B., obžalovanému z přečinu pomluvy tiskem, na základě prvního odstavce § 35 por. nov. zrušil rozsudek odvolacího soudu v celém rozsahu, nařídil nové jednání a uložil je vrchnímu soudu v Košicích; zmateční stížnost hlavního soukromého žalobce poukázal na toto rozhodnutí.

Z d ů v o d ů:

Soud první stolice zprostil obžalovaného obžaloby pro přečin pomluvy na základě § 326, č. 3 tr. ř. proto, že soukromá žaloba byla opožděně podána. Odvolací soud přijal tentýž důvod zproštění, krom toho však uvedl též ještě druhý důvod, totiž, že žalujícímu spolku nepřísluší vůbec podle zákona ochrana cti, a založil zprošťující rozsudek též na ustanovení § 326, č. 4, správně č. 1 tr. ř.

Zmateční stížnost napadá rozsudek odvolacího soudu v obou směrech.

Poněvadž nejprve má býti řešena otázka, zda soukromá žaloba byla vůbec podle zákona přípustná, zabýval se nejvyšší soud především touto otázkou s hlediska důvodu zmatku podle § 385, č. 1 a) tr. ř., na který poukazuje zmateční stížnost ve svých dotčených námitkách.

Odvolací soud zastává právní názor, že žalující spolek »S.« není korporací zákonně uznanou a poněvadž není ani spolkem politickým, nepožívá ochrany cti podle zákona č. 108/1933 Sb. z. a n.

Že tu nejde o spolek politický, není ovšem sporné. Jde pouze o řešení, zda žalující spolek je korporací zákonně uznanou ve smyslu § 5 cit. zákona. Na tuto otázku dlužno odpověděti kladně na základě skutkových zjištění odvolacího soudu, že žalující spolek »S.« je spolkem nepolitickým, podléhajícím předpisům spolkového zákona, a stanovy tohoto spolku byly příslušným úřadem schváleny. Tím se stal tento spolek korporací zákonně uznanou ve smyslu § 5 cit. zák.

V tomto ustanovení jsou totiž uvedeny případy, ve kterých se přiznává ochrana cti — na rozdíl od žijících fyzických osob — určitým kolektivním útvarům a jiným. V odstavci 1, č. 3 cit. § byla v novém zákoně přiznána ochrana cti korporacím zákonně uznaným. Tento pojem byl převzat z dřívějšího ustanovení § 492 rak. tr. z. Podle stálé soudní praxe byly, pokud se týče ochrany cti, k takovým korporacím počítány též spolky, utvořené podle spolkového zákona. Stejně byla na základě výkladů zák. čl. XLI: 1914 přiznávána ochrana cti takovým spolkům na území Slovenska a Podkarpatské Rusi.

V původní osnově nového zákona na ochranu cti bylo dotčené ustanovení stylisováno tak, že se ochrana cti přiznává též »korporaci, spolku nebo jinému sdružení osob«, pozdější osnova však, ponechávajíc pojmy korporace a spolku, na místě »jiného sdružení osob« uvedla »společnost práva obchodního«. Ústavně-právní výbor změnil zase dotčenou stylisaci

potud, že použil v bodě 3 pouze výrazu »korporace zákonně uznané«, avšak připojil odstavec 2, podle něhož zdejší spolky politické, dále organizace mající zájmy politické . . . požívají ochrany cti jen s obmezením tam uvedeným. V důvodové zprávě ústavně-právního výboru bylo k této změně vládního návrhu uvedeno, že výbor nepovažoval za nutné přiznati ochranu cti i společnostem práva obchodního a vrátil se k zákonnému stavu, jaký byl podle § 492 tr. z., jemuž se výbor i zněním přizpůsobil. Podle této zprávy nebylo tedy zřejmě v ústavně-právním výboru ani uvažováno o tom, že by spolkům podle zákona spolkového neměla býti přiznána ochrana cti, nýbrž bylo uvažováno jen o tom, v jakém rozsahu má býti poskytnuta tato ochrana p o l i t i c k ý m spolkům a organizacím; při tom bylo docíleno dohody v tom smyslu, že jim bude poskytnuta ochrana pouze s obmezením uvedeným v odst. 2 § 5 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n.

I ze vzniku ustanovení § 5, odst. 1, č. 3 cit. zák. i z jeho stylisace ve srovnání s dosavadním ustanovením § 492 rak. tr. z. i se stálou dřívější soudní praxí, konečně i ze srovnání tohoto ustanovení s předpisem odst. 2 § 5 plyne bezpochybně, že zákonodárce, recipovav pojem »korporací zákonně uznaných« z dřívějšího ustanovení rak. tr. z., vycházel při tom z výkladu, jaký tomuto pojmu dala dosavadní stálá soudní praxe, že totiž ke korporacím zákonně uznaným dlužno počítati nejen ty právní subjekty, jejichž organizace přímo vyplývá ze zákona (jako stavovské komory, nemocenské pojišťovny a jiné), nýbrž i spolky podle spolkového zákona, jejichž stanovy byly úředně vzaty na vědomí, a tím byla zákonným způsobem — tedy z á k o n n ě — u z n á n a jejich existence.

Z toho, že se zákon v 2. odst. § 5 zmiňuje toliko o spolcích politických, lze dovozovati jen, že obmezení pro politické spolky v tomto odstavci stanovená neplatí pro spolky nepolitické, nikoliv však, že spolky nepolitické jsou z ochrany vyloučeny.

Zákon v odstavci 1, bodech 1 až 5 cit. § vypočítává taxativně, komu výjimečně přiznává ochranu cti krom žijících osob fysických; tu se však nezmiňuje o politických spolcích a jen v odstavci 2 stanoví již obmezení ochrany cti politických spolků. Z toho nutně plyne, že pojem spolků — jak politických, tak i nepolitických — byl zahrnut pod pojem korporací zákonně uznaných v odstavci 1, č. 3 § 5, neboť kdyby zákonodárce v odst. 2 § 5 nepředpokládal, že spolky vůbec požívají ochrany cti už podle odstavce 1, nemohl by dávatí hned přímo obmezující předpis o ochraně cti politických spolků.

Podle toho odvolací soud neprávem uznal, že hlavní soukromý žalobce spolek »S.« nepožívá ochrany cti podle zákona č. 108/1933 Sb. z. a n. a neprávem založil zprošťující rozsudek na ustanovení § 326, č. 4, správně č. 1 tr. ř. Proto je třeba zkoumati, zda obstojí druhý důvod zproštění pro opožděnost soukromé žaloby, proti čemuž směřuje zmatečná stížnost v námitkách založených na důvodu zmatku podle § 385, č. 1 c) tr. ř.

Je nesporné, že trestný čin byl spáchán dne 5. června 1930 uveřejněním pozastaveného článku a že žádost žalujícího spolku za trestní stíhání obžalovaného jako zodpovědného redaktora byla podána dne 16. srpna 1930. Názor odvolacího soudu, že jednotliví členové spolku

bez ohledu na své postavení ve spolku byli povinni dodržeti lhůtu k podání soukromé žaloby tím způsobem, že hned, jakmile se o článku dověděli, byli povinni žádati za svolání schůze, na které by se usnesli na stíhání pisatele článku, neodpovídá zákonu a zmateční stížnost právem napadá tento právní názor odvolacího soudu jako mylný. Pro řešení, od kdy se má počítati nyní platná a rozhodná dvouměsíční lhůta § 17 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n. k podání soukromé žaloby, je rozhodné ustanovení odst. 2 a 4 § 16 zák. č. 108/1933 Sb. z. a nař. Podle těchto ustanovení zákona za korporace, tedy i za spolky, vykonávají právo k žalobě osoby, které jsou povolány zastupovati je ve sporech před soudem civilním. Lhůta k podání žádosti za stíhání se počíná v takových případech teprve dnem, kdy oprávněná osoba, a je-li takových osob několik, kdy první z nich se dověděla o trestném činu a o osobě vinníkově.

Kdo je povolán zastupovati spolek »S.« v U. ve sporech před soudem civilním, je třeba zjistiti na základě jeho stanov. Teprve po takovém zjištění třeba dále zjistiti, kdy oprávněná osoba, a je-li takových osob několik, kdy první z nich se dověděla o trestném činu a o osobě obžalovaného. Teprve na základě těchto zjištění bude možno řešiti, zda soukromá žaloba byla v tomto případě podána včas či opožděně.

Poněvadž odvolací soud, vycházeje ze zmíněného právního názoru, neučinil skutkových zjištění v naznačeném směru, a po případě i dalších zjištění pro meritorní rozhodnutí, nemohl nejvyšší soud rozhodnouti ve věci samé, nýbrž jednáje podle 1. odst. § 35 por. nov., zrušil rozsudek odvolacího soudu a vrátil tuto trestní věc odvolacímu soudu k novému přelíčení a rozhodnutí.

Čís. 5453.

Jde o podvod ve smyslu § 197 tr. zák., uvedli-li činitelé obce státní úřady v omyl o skutečné výši dělnických mezd, vyplácených obcí v rámci zákonných opatření o produktivní péči o nezaměstnané, v úmyslu, aby obec získala ze státního fondu více, než na co měla nárok podle povolovacích rozhodnutí.

Pro trestní odpovědnost vinníků je nerozhodné, že se závadný postup dál s vědomím dělnictva.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1935, Zm I 300/35.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Táboře z 20. listopadu 1934, jímž byli obžalovaní K. P. a F. L. podle § 259, č. 2 tr. ř. zproštěni obžaloby pro zločin podvodu podle §§ 197, 200 tr. z., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a vrátil věc soudu nalézacímu k novému projednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Podle důvodů napadeného rozsudku dospěl nalézací soud k těmto skutkovým zjištěním:

Město Č. dosáhlo v letech 1930—1932 v rámci zákona čís. 74/1930